

Dosarul nr. 2ra – 2507/18

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud.: N. Bobu)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Corcenco, D. Stănilă, D. Corolevschi)

ÎNCHEIERE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Sorocan Anatolie,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Sorocan Anatolie împotriva Întreprinderii Individuale „Didic Nicolae”, cu privire la
anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului
material și moral,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
admis apelul formulat de Sorocan Anatolie și s-a casat integral hotărârea din 15 iunie
2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central cu dispunerea încetării procesului,

c o n s t a t ă :

La 10 mai 2018, Sorocan Anatolie a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii Individuale „Didic Nicolae”, cu privire la anularea ordinului
de concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului material și moral.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamant, pot fi rezumate după cum
urmează.

Din anul 2002, Sorocan Anatolie a deschis transport rutier în municipiul Edineț,
din cauza lipsei acestuia. El a activat mai mulți ani cu automobilul propriu, iar, acest
fapt, i-a permis să pună pe roate ruta respectivă prin centrul orașului.

Prin ordinul nr. 7 din 9 ianuarie 2007, Sorocan Anatolie a fost angajat în funcție
de șofer la Î.I. „Didic Nicolae”.

Conform ordinului nr. 4 din 28 februarie 2018 a Î.I. „Didic Nicolae”, Sorocan
Anatolie a fost eliberat de la 1 martie 2018, în baza articolului 86 alin. (1) lit. (b), (c)
din Codul muncii.

Reclamantul a pretins că ordinul dat este ilegal.

În argumentarea esenței încălcării, reclamantul a susținut că angajatorul este
obligat să dovedească necesitatea și să indice temeiurile eliberării din serviciu a

salariatului în acord cu articolul 89 din Codul muncii. Totuși această normă de drept nu a fost respectată de pârât.

În opinia lui Sorocan Anatolie, Î.I. „Didic Nicolae” nu a fost lichidată, ce se confirmă prin scrisoarea Agenției Servicii Publice a RM nr.05/01-06-110 din 7 mai 2018. Or, potrivit datelor din acest înscris, Registrul de Stat nu conține informații despre lichidarea întreprinderii pârâte.

Prin urmare, reclamantul a sugerat că acțiunile pârâtului reprezintă o manieră de a scăpa de persoane, printr-un act ilegal care contravine legislației în vigoare. De altfel, motivul eliberării nu a constatat în reducerea cadrelor în legătură cu lichidarea unității, deoarece nici nu a fost lichidată întreprinderea. De fapt, reclamantul a pledat că va fi impus să activeze pe alte unități de transport în baza dorințelor pârâtului.

În definitiv, reclamantul a opinat că eliberarea lui a avut un efect negativ asupra lui, deoarece este supus unui stres care i-a deranjat grav sănătatea.

Sorocan Anatolie a solicitat anularea ordinului nr. 4 din 28 februarie 2018 și restabilirea în funcție deținută cu efectuarea înscrierilor respective în carnetul de muncă. La fel, reclamantul a cerut încasarea de la Î.I. „Didic Nicolae” a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă în mărime nu mai mica decât salariul mediu de 2 100 lei (f. d. 2).

Într-un final, Sorocan Anatolie a solicitat repararea prejudiciului moral în quantum de zece salarii medii și compensarea cheltuielilor judiciare (f. d. 2).

În cadrul judecării cauzei, pârâtul Î.I. „Didic Nicolae” a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a afirmat că, la 29 mai 2018, unitatea comercială a fost lichidată. Mai mult, aceasta nu mai putea desfășura activitatea de antreprenor de transport a călătorilor. Pe cale de consecință, pârâtul a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f. d. 28 - 29).

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Edineți, sediul Central, acțiunea formulată de Sorocan Anatolie a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 48, 56 – 60).

Pentru a hotărâ astfel, instanța de judecată a constatat situația de fapt prezentată de reclamant și pârât în ordinea expusă mai sus.

Pe fondul cauzei, cererea de chemare în judecată a fost respinsă în temeiul articolului 88 alin. (1) lit. a), b), f) și alin. (4) din Codul muncii. Or, în opinia instanței de judecată, Î.I. „Didic Nicolae” nu l-a concediat pe reclamant cu încălcări a legislației din domeniul muncii.

Împotriva acestui act judecătoresc, Sorocan Anatolie a declarat apel în termenul legal (f. d. 68). În apărare, reprezentantul Î.I. „Didic Nicolae”, avocatul Țurcanu Igor a solicitat respingerea cererii (f. d. 89).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 20 septembrie 2018, a admis apelul formulat de Sorocan Anatolie și a casat integral hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central cu dispunerea încetării procesului (f. d. 81 – 83).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamant în cererea de chemare în judecată și stabilită de prima instanță.

În drept, instanța de apel a considerat relevant articolul 265 lit. g) din Codul de procedură civilă.

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a stabilit că lichidarea unității a fost una reală, dar nu simulată. Mai mult, instanța de apel a subliniat că Î.I. „Didic Nicolae” nu are capacitate de folosință, ceea ce a impus încetarea procesului în această cauză civilă.

La 26 octombrie 2018, prin intermediul serviciului poștal, Sorocan Anatolie a declarat recurs împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și trimiterea pricinii spre rejudecare.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele judecătorești i-au încălcat accesul, din moment ce a depus cererea de chemare în judecată până la radierea Î.I. „Didic Nicolae”.

La 10 octombrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Î.I. „Didic Nicolae”, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 97).

La 4 decembrie 2018, prin intermediul serviciului poștal, intimatul, reprezentat de avocatul Țurcanu Igor, a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând declararea inadmisibilă a acestuia.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Sorocan Anatolie este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac

extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, parag. 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, parag. 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, parag. 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a

La 17 octombrie 2018, Curtea de Apel Bălți a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 20 septembrie 2018 (f. d. 84). Astfel, potrivit avizului de recepție, se atestă că Sorocan Anatolie a primit copia de pe actul contestat la 22 octombrie 2018 (f. d. 88). Recursul se consideră depus la grefa Curții Supreme de Justiție la 26 octombrie 2018, de vreme ce a fost expediat prin intermediul oficiului poștal.

Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă în cadrul termenului prevăzut *supra*.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că

aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, *ibidem*, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept prin prisma articolului 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată observă că recurentul Sorocan Anatolie a criticat decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți în baza articolului 432 alin. (2) lit. b) și alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată notează că, pentru a motiva admiterea apelului avansat de Sorocan Anatolie și încetarea procedurii, Curtea de Apel Bălți s-a călăuzit de articolul 265 lit. g) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurentul nu a propus o alternativă la soluția instanței de apel. De altfel, acesta nu a convins despre necesitatea aplicării unui alt articol din

Codul de procedură civilă, atât timp cât Î.I. „Didic Nicolae” este radiată în mod oficial și este lipsită de capacitate de folosință. În esență, Curtea de Apel Bălți a respins argumentul recurentului referitor la faptul că ordinul lui de concediere a fost simulat, întrucât lichidarea unității de muncă a fost una reală și corespunde temeiului legal de concediere prevăzut la 86 alin. (1) lit. b) din Codul muncii. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, dar și propunerile respective.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate, impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecătii, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Sorocan Anatolie nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Sorocan Anatolie.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Victor Burduh